

Huize Tocama:

“op weg naar een nieuwe toekomst”

Huize
Tocama

Stichting
Tocamaheerd

Jaarverslag 2022

Stichting Tocamaheerd

Bestuur Stichting Tocamaheerd:

Het bestuur van de Stichting Tocamaheerd wordt gevormd door:

Gerard Bakker	penningmeester
Harrie Hoek	Voorzitter:
Harrie Sienot	Secretaris
Henk Slik	Bestuurslid
Peter Zomerdijk	Bestuurslid

Correspondentieadres:

Alberdalaan 3, 9981 NG Uithuizen

KvK-nummer:

83142266

2022 Jaarverslag

Ons jaarverslag “2021” eindigde met *“Na het einde van het jaar 2021 kunnen we constateren dat de weg naar behoud en passend gebruik van het schitterende monument Huize Tocama is ingeslagen”*.

En op die weg zijn we ambitieus het jaar 2022 begonnen. Besprekingen met adviseurs, subsidie verleners en architecten bepaalden de eerste maanden van het jaar. En die besprekingen werden steeds inhoudelijker over de wensen en eisen die er zijn om te komen tot de gewenste “nieuwe” Huize Tocama. Ook zijn op verschillende momenten groepen of groepjes ontvangen om kennis te laten nemen van de plannen. Zeer succesvol was de Open Monumentendag op 10 september. Die dag mochten we ruim 400 bezoekers verwelkomen.

Verheugd kunnen we vaststellen dat inmiddels meerdere subsidies zijn toegezegd. Boerderijfonds, Provincie Groningen en Gemeente Het Hogeland hebben beschikkingen afgegeven tot een totaalbedrag van driemiljoen euro.

Ten aanzien van de versterkingsopgave zijn besprekingen gaande met de Nationaal Coördinator Groningen. Bij het berekenen van de benodigde versterking is uitgegaan van de situatie als “woonboerderij”. De feitelijke bestemming is logies, horeca en expositieruimte, dat betekent dat de constructieberekeningen opnieuw moeten worden doorgerekend. Dit kan een wijziging van de plannen betekenen, maar vooralsnog geeft het geen vertraging.

Een gedeelte van het erf is in gebruik genomen door de Voedseltuin Het Hogeland. De voedseltuin moest van de locatie “Lageweg” verhuizen, door ons is tijdelijk gebruik van circa 8000 m² toegestaan.

Voortgang Projectontwikkeling:

SAX-architecten hebben de ruwe plannen omgezet in nader uitgewerkte tekeningen. Diverse besprekingen met de samenwerkende partners hebben geleid tot een wensen- en eisenlijst. Die samenwerkende partners zijn onder meer Museum Menkemaborg, Mbo-opleidingen (Terra, Alfa- en Noorderpoort College) Vakland het Hogeland en WerkPro. De wens was bij voorbeeld om een tweetal educatie-ruimten te realiseren bij de kwekerij: een schone-voeten lokaal en een modderlaarzen ruimte. Voor de horeca waren er speciale wensen voor de locatie van de keuken en de “logistiek”. Met de Rijksdienst Cultureel Erfgoed en de Gemeente Het Hogeland als vergunningverlener zijn de plannen tijdens een bezoek aan Huize Tocama uitgebreid besproken. Met hun “eisen” is terdege rekening gehouden. Zo is afgezien van de geringe wijziging van de “koestal” om daar keukenruimte te creëren. De culturele waarde van de zeer authentieke stal is dermate hoog dat die niet veranderd mag worden. De keuken zal nu worden gerealiseerd op een andere plek in de boerderij.

Bouwhistoricus M.J. Verkerk heeft een “bouwhistorische verkenning” uitgevoerd en daarvan een uitgebreid en leerzaam rapport uitgebracht. De bouwkundige inspectie wordt verzorgd door SAX Architecten. Andere onderzoeken, zoals “flora en fauna” zullen verricht worden in 2023.

Vanaf januari 2022 zijn periodiek bouwvergaderingen gehouden. Naast het architectenbureau en wij als opdrachtgever waren daarbij aanwezig vertegenwoordigers van de Nationaal Coördinator Groningen en hun Ingenieursbureau. Ook was vrijwel steeds aanwezig onze “vaste” adviseur, een medewerker van de Gemeente het Hogeland. Andere betrokkenen, denk aan aannemers waren op uitnodiging present.

Met name de “voortgang” was een vast agendapunt: met wie moet worden overlegd, wat moet vastgesteld worden, wie neemt actie?

De versterking van de boerderij in verband met de aardbevingsproblematiek is een verhaal op zich. De trajecten van versterken en herbestemmen zijn gescheiden. Maar door de samenwerking met SAX-architecten van zowel Nationaal Coördinator Groningen als Stichting Tocamaheerd is sprake van een eenduidige lijn. De verantwoordelijkheden en financiering lopen langs verschillende wegen, maar steeds in nauw overleg. De gezamenlijke bouwvergaderingen zijn daar een voorbeeld van.

De gevolgen van een verschil in uitgangspunten voor de constructieberekeningen van de versterking zijn nog niet uitgekristalliseerd. Zoals boven genoemd is de ingenieur uitgegaan van een “woonboerderij” terwijl de bestemming een breder karakter kent. Hoewel het bestemmingsplan technisch de boerderij al heel lang een “maatschappelijke aanduiding” toekent, is daar bij de berekeningen niet vanuit gegaan. De nieuwe constructieberekeningen worden in 2023 uitgevoerd. Mogelijk gevolg kan zijn dat de trajecten van versterking en herbestemming volledig geïntegreerd worden. De komende maanden zal hierover duidelijkheid moeten ontstaan.

Subsidieverlening:

In het voorgaande jaar zijn de eerste stappen gezet voor het verwerven van de noodzakelijke subsidies. Met name de bijdrage van het aardbevings-gerelateerde Nationaal Programma Groningen is van doorslaggevende betekenis. In 2021 zijn de besprekingen begonnen met de Gemeente Het Hogeland, uitvoeringsorgaan van de NPG. In 2022 heeft dat geresulteerd in de uitgebreide aanvraag.

Gestelde vragen konden we beantwoorden en de gewenste toelichting was tot tevredenheid. De nieuwe Gemeenteraad, die in mei een bezoek bracht aan Huize Tocama, stemde in met het collegevoorstel ons project te subsidiëren. Het bestuur van de NPG heeft daarna besloten een bedrag toe te kennen van 2 miljoen euro.

Eerder was al een subsidie toegezegd door het Boerderijenfonds. Dit fonds geeft bijdragen aan het herstel van rijks monumentale boerderijen. Ons project past geheel in de door hen gestelde criteria. Toegezegd is een bedrag van € 250.000, --.

Uit de pot Economische Ontwikkelingen van de Provincie Groningen is een subsidie toegekend van € 750.000, --. Ons project sluit naadloos aan bij de doelstelling. Citaat uit de beschikking: *“Met belangstelling hebben wij uw subsidieaanvraag gelezen voor het project economische vitaliteit krimpregio’s. Het project betreft de versterking van de educatieve infrastructuur en biedt een aantal jongeren en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt de gelegenheid om beroepsopleidingen te volgen en praktijkervaring op te doen.”*

De aanvraag voor een bijdrage uit het Waddenfonds is ingediend. De voorafgaande besprekingen met bestuurders en vertegenwoordigers van het Waddenfonds hebben geleid tot een “welwillende” behandeling van de aanvraag. Hopelijk wordt het gevraagde bedrag ad € 1.000.000,-- daadwerkelijk toegekend.

BOEi, het adviesbureau dat het haalbaarheidsonderzoek heeft verricht, staat ons bij in het zoeken naar andere subsidieverstrekkingen. De door hen opgestelde lijst zal de komende maanden worden afgewerkt. Deze subsidieverstrekkingen geven vrijwel alleen “aanvullende bijdragen” en kunnen dan ook nu pas benaderd worden.

In onderzoek is de mogelijkheid van een Europese bijdrage, het zogenaamde Just Transition Fund. Hoewel het om een substantiële bijdrage kan gaan, is op dit moment nog veel onzeker.

Voedseltuin:

Medio 2022 werden we benaderd door het bestuur van de Voedseltuin Het Hogeland. Aan de Lageweg hebben zij al enkele jaren een groentetuin die de Voedselbank in de gemeente voorziet van producten. De eigenaar van die locatie neemt de tuin in eigen beheer en er is gezocht naar alternatieve ruimte. Aan ons het verzoek die ruimte te verschaffen. Hoewel de gevraagde hectare niet beschikbaar is, wilden ze toch graag de voedseltuin vestigen aan de Dingeweg. Het is tijdelijk, immers als de kwekerij is gerealiseerd zal het gebruik veranderen. Wel is toegezegd dat in samenspraak met Terra ook eventueel in de toekomst samengewerkt kan worden. We kunnen nog opmerken dat de water- en elektra-voorziening welwillend met Hamminga Bouwmarkt is geregeld.

Inmiddels is groenbemester ingezaaid en zal het komend voorjaar de eerste aanplant geschieden.

Evenementen:

Op 12 mei ontvingen wij de **nieuwe raad van de Gemeente het Hogeland**. In een presentatie hebben we de plannen met Huize Tocama uitgelegd. In een open sfeer zijn vragen en antwoorden uitgewisseld. Dat de gemeenteraad zeggenschap heeft over de NPG-subsidie speelde uiteraard een grote rol. De raadsleden waren zeer geïnteresseerd en positief gestemd.

3 juni bezochten **Rotary Club Groningen Noord en Rotaryclub** Het Hogeland gezamenlijk Tocamaheerd. Deze ondernemers waren allen zeer gemotiveerd om te horen hoe wij dit behoorlijk grote project aanpakken. We hebben de boerderij laten zien, een presentatie gegeven en ook weer veel vragen kunnen beantwoorden. Uit hun nadien gezonden steunbetuiging: *“Wij waren sterk onder de indruk van de geschetste plannen die door uw bestuur zijn ontwikkeld omtrent de nieuwe toekomst van deze boerderij, ondanks de vele aardbevingschade”*

Een foto van een presentatie in de boerderij

10 september: **Open Monumentendag**

Net als de Menkemaborg hebben we deelgenomen aan de landelijke Open Monumentendagen, niet het gehele weekend, alleen de zaterdag. We hadden een route uitgezet in de boerderij en ook de tuin kon uitgebreid bezocht worden. Die dag hoorden we vele verhalen over Huize Tocama en andere vergelijkbare Rijksmonumenten. Opvallend was de getoonde interesse voor het monument en onze plannen. Het grote aantal bezoekers geeft ons steun voor het voltooien van het project. Langs deze weg ook dank aan de familieleden en anderen die deze Open Monumentendag mogelijk hebben gemaakt.

5 november: **Fright Night:**

De **Buurtvereniging Menkema** heeft samen met de **Menkemaborg** een spooktocht georganiseerd onder de naam “Fright Night”. Naast de singels en tuin van de Menkemaborg is gebruik gemaakt van Huize Tocama. Hiervoor bestond grote belangstelling, de inschrijving van het maximale aantal deelnemers was in 2 dagen bereikt. Deelnemers en de vrijwilligers van de organisatie spreken van een “groot succes”.

Impressie van de horeca- en expositieruimte

16 december: **Presentatie Menkemaborg**

Tijdens de eindejaar bijeenkomst in het Schathoes is een presentie gegeven aan het bestuur, de directie en de vrijwilligers van de Menkemaborg. Daarbij is benadrukt de duidelijke lijn tussen Huize Tocama en Museum Menkemaborg. De lang gekoesterde wens om meer mogelijkheden voor wisseltentoonstellingen te creëren worden met de komst van de expositieruimte in de boerderij werkelijkheid. De vrijwilligers en bestuursleden van de Menkemaborg waren blij verrast door de ontwikkelingen bij de “overburen”.

Regelmatig zijn individuele bezoekers ontvangen, soms beroepshalve, maar altijd zeer geïnteresseerd. Denk aan gedeputeerden en andere vertegenwoordigers van overheden.

Geen bezoekers maar “hulpverleners” waren in de boerderij op 15 december. Op verzoek van de Brandweer is er een oefening geweest hoe “mensen te redden uit een donker en met rook gevuld gebouw”. De oefening was zeer geslaagd en wordt wellicht nog eens herhaald.

Foto op de startpagina van de website

Website:

Sinds enige tijd is onze website in de lucht: **www. Tocamaheerd.nl**

Op de site staat de geschiedenis van Huize Tocama en het nodige over het project. De “content” van de site zal nog verder aangevuld en actueel worden gehouden. Daarbij wordt (vrijwillige) hulp gezocht van een kundige website-beheerder.

Tuinonderhoud:

Als bestuur hebben we besloten het erf en de tuin “matig” te onderhouden. Hoveniersbedrijf De Wilde Appel heeft het afgelopen jaar regelmatig gesnoeid en gemaaid. Ook is enkele keren het erf “geveegd”. Dat daar ook het opruimen van enkele omgewaaide bomen is bijgekomen was uiteraard onvoorzien. Ook het voorliggende jaar zal op dezelfde wijze de tuin worden onderhouden.

Toekomst:

Het jaar 2023 zal gevuld worden met de verdere ontwikkeling van de plannen en de voorbereiding op de daadwerkelijke versterking en verbouwing. Ook zal veel aandacht en tijd worden gestoken in het verkrijgen van de financiële middelen.

Belangrijk in 2023 is het aanvragen van de diverse vergunningen. De gestarte overleggen met vergunning verstrekkers is al geruime tijd gaande, nu moeten de aanvragen definitief de deur uit. Het daarvoor benodigde “definitieve ontwerp” zal de eerste maanden van 2023 gereed moeten komen. Dat geldt zowel voor de kwekerij als voor de boerderij; waar mogelijk tegelijk, wellicht dat de kwekerij eerder opgepakt kan worden.

Impressie van de kas, werkplaats en educatieruimten

De tijdslijn ziet er als volgt uit:

**Vergunningaanvraag – vergunning – start bouw/versterking/verbouwing –
oplevering:**

Maart 2023 - september 2023 – oktober 2023 – juni 2025

Aan het eind van het jaar 2022 liggen we goed op koers. De ingeslagen weg willen we graag met dezelfde voortvarendheid vervolgen. Op weg naar de oude glorie.

Wij danken iedereen die, op welke wijze dan ook, ons helpt op weg naar die nieuwe toekomst van Tocamaheerd en Huize Tocama.

Uithuizen, 6 februari 2023

Bestuur Stichting Tocamaheerd

Huize Tocama naar de oude glorie

De prachtige boerderij Huize Tocama Uithuizen is op weg naar een nieuwe toekomst, herstel in oude glorie en dan erfgoedlogies, museumwinkel en expositieruimte. En dat direct bij de Menkemaborg.

(Groninger Scheurkalender dinsdag 21 november 2023, eigen foto)